

ADVIES Nr 43 / 2002 van 14 oktober 2002

O. Ref. : 10 / A / 2002 / 026

BETREFT : Ontwerp van koninklijk besluit waarbij de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel gemachtigd wordt om toegang te hebben tot de informatiegegevens van het Rijksregister van de natuurlijke personen en om het identificatienummer ervan te gebruiken, teneinde de kinderen die jonger zijn dan 12 jaar en de leeftijd van 6 jaar overschreden hebben en de kinderen van kroostrijke gezinnen die een vervoersbewijs genieten, op te sporen.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op de wet van 8 december 1992 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid op artikel 29;

Gelet op de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, inzonderheid op artikel 5, eerste lid, alsook op artikel 8;

Gelet op het verzoek om advies van de Minister van Binnenlandse Zaken, d.d. 4 juli 2002 en door de Commissie ontvangen op 5 juli 2002;

Gelet op de aanvullende gegevens, medegedeeld door de Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer te Brussel, op 18 september 2002;

Gelet op het verslag van mevrouw N. LEPOIVRE,

Brengt op 14 oktober 2002 het volgende advies uit:

I. ONDERWERP VAN HET VERZOEK OM ADVIES:

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft beslist tot de invoering van het gratis openbaar vervoer, vanaf 1 september 2001, voor kinderen vanaf 6 tot 12 jaar en die in dit Gewest wonen, alsook van een verlaagd tarief voor de kinderen van kroostrijke gezinnen die aan bepaalde criteria voldoen.

Teneinde deze personen te identificeren en hen het vervoersbewijs te kunnen bezorgen, wenst de Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer te Brussel (hierna genoemd de MIVB) toegang tot bepaalde gegevens van het Rijksregister, alsook het identificatienummer van dit register te gebruiken.

II. DRAAGWIJDTE VAN HET ONTWERP VAN KONINKLIJK BESLUIT:

1. Het ontwerp van koninklijk besluit bevat 7 artikelen.

2.1. In artikel 1, derde lid, en in artikel 3 worden op beperkende wijze de personen bepaald die toegang hebben en het identificatienummer mogen gebruiken.

Het betreft de bestuurder - directeur-generaal van de MIVB en de personen die hij aanwijst om toegang te hebben tot de informatiegegevens van het Rijksregister, vermeld in artikel 3, eerste lid, 1° tot 5° en 9° van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, alsook om het identificatienummer van dit Register te gebruiken.

2.2. Om deze toegang tot het Rijksregister en om het gebruik van het nummer wordt verzocht teneinde de natuurlijke personen van 6 tot 12 jaar alsook de kinderen van kroostrijke gezinnen op te sporen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen, om hen ofwel een gratis vervoerbewijs ofwel een vervoerbewijs aan voorkeurtarief te bezorgen.

2.3. Artikel 2 voorziet erin dat de informatiegegevens van het Rijksregister enkel kunnen worden gebruikt voor de hierboven nader bepaalde doeleinden en dat zij niet aan derden mogen worden meegedeeld.

2.4. In artikel 2, tweede lid, artikel 3, tweede lid, en in artikel 4 worden de voorwaarden voor zowel intern als extern gebruik van de gegevens van het Rijksregister, daaronder begrepen het identificatienummer nader bepaald.

2.5. Artikel 5 voorziet in de verplichting voor de personeelsleden van de MIVB die toegang hebben tot het Rijksregister om een verklaring te ondertekenen waarin zij zich ertoe verbinden het vertrouwelijk karakter van de ontvangen informatiegegevens te bewaren.

2.6. Op grond van artikel 6 moet jaarlijks de lijst van personen die toegang hebben tot het Rijksregister en het identificatienummer mogen gebruiken, worden opgesteld en aan de Commissie worden bezorgd.

III. VOORAFGAANDE OPMERKING:

De FOD Binnenlandse Zaken heeft op 26 maart 2002 om advies van de Commissie verzocht over een ontwerp van koninklijk besluit over de machtiging tot toegang tot de informatiegegevens en het gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister van de natuurlijke personen voor de directie Cliëntenstrategie van de MIVB. Dit ontwerp van koninklijk besluit had betrekking op de natuurlijke personen van 65 jaar en ouder die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen.

Op 17 september 2002 heeft de MIVB een nieuw ontwerp van koninklijk besluit en een nieuw verslag aan de Koning voor advies aan de Commissie voorgelegd.

Op 4 juli 2002 heeft de Minister van Binnenlandse Zaken om advies van de Commissie verzocht over een soortgelijk ontwerp van koninklijk besluit betreffende de natuurlijke personen van 6 tot 12 jaar en de kinderen van kroostrijke gezinnen.

Aangezien deze ontwerpen allebei ertoe strekken lijsten van inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verkrijgen die aan bepaalde criteria beantwoorden, teneinde hen ofwel gratis vervoerbewijzen, ofwel vervoerbewijzen aan voorkeurtarief te bezorgen, leek het voor de Commissie gepast om de twee verzoeken om advies samen te onderzoeken.

IV. ONDERZOEK VAN HET VERZOEK:

Toepasselijke wetgeving.

4.1. Overeenkomstig de vaste rechtspraak van de Commissie moet de toegang van de bestuurder – directeur-generaal van de MIVB en van sommige personeelsleden tot bepaalde informatiegegevens van het Rijksregister, alsmede de machtiging om het identificatienummer ervan te gebruiken zowel in het kader van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (hierna genoemd de wet van 8 augustus 1983) als in het kader van de wet van 8 december 1992 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens zoals gewijzigd bij de wet van 11 december 1998 (hierna genoemd de wet van 8 december 1992) worden onderzocht.

A. Wet van 8 augustus 1983.

5.1. In de wet van 8 augustus 1983 zijn de beperkingen inzake de personen en instellingen die kunnen worden gemachtigd het Rijksregister te raadplegen, bepaald.

Deze beperkingen hebben betrekking op de hoedanigheid van de instellingen en van de personen (zie in dat opzicht artikel 5 van voornoemde wet).

5.2. Aangezien het de wet van 8 augustus 1983 betreft, wordt om toegang verzocht op grond van artikel 5, tweede lid, a), alsook gevraagd om het identificatienummer op grond van artikel 8 van dezelfde wet te gebruiken.

5.3. De MIVB is een instelling naar Belgisch recht die, gelet op haar maatschappelijk doel, ontegensprekelijk een opdracht van algemeen nut vervult in de zin van artikel 5, tweede lid, a), van de wet van 8 augustus 1983.

Zij kan derhalve bij koninklijk besluit worden gemachtigd om toegang te hebben tot de informatiegegevens van het Rijksregister alsook om het identificatienummer te gebruiken.

Wet van 8 december 1992.

6.1. De informatiegegevens van het Rijksregister, daaronder begrepen het identificatienummer, zijn persoonsgegevens in de zin van artikel 1, §1, van deze wet. Krachtens artikel 4 van dezelfde wet kunnen zij derhalve niet worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden waarvoor zij zijn verzameld.

Voornoemde gegevens moeten bovendien nauwkeurig, toereikend, terzake dienend en niet overmatig zijn ten opzichte van deze doeleinden.

Zij mogen enkel worden bewaard gedurende de periode nodig voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij zijn verkregen.

6.2. De Commissie moet derhalve eveneens onderzoeken of de doeleinden waarvoor de directie van de MIVB om de toegang tot het Rijksregister verzoekt, «welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd» zijn en in geval van bevestigend antwoord of de informatiegegevens van het Rijksregister «toereikend, terzake dienend en niet overmatig zijn» ten opzichte van deze doeleinden.

6.3. Onderzoek van de doeleinden van het ontwerp van koninklijk besluit:

6.3.1. Om de toegang tot bepaalde gegevens van het Rijksregister, waaronder het identificatienummer, wordt verzocht om permanent de gegevens betreffende de natuurlijke personen van 6 tot 12 jaar, evenals de kinderen van kroostrijke gezinnen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gedomicilieerd zijn op te sporen, te controleren en bij te werken. Zulks teneinde hen ofwel een gratis vervoerbewijs, ofwel een vervoerbewijs aan voorkeurtarief te bezorgen.

6.3.2. Verantwoording:

In het verslag aan de Koning is nader bepaald dat deze informatiegegevens nodig zijn om persoonsgebonden vervoerbewijzen vervolgens te verdelen aan de inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die van deze maatregelen profiteren, en vooraf natuurlijk die inwoners op te sporen.

6.3.3. Standpunt van de Commissie:

Dit verzoek om toegang tot de informatiegegevens van het Rijksregister strekt ertoe tegemoet te komen aan de verplichtingen opgelegd door het besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest d.d. 21 maart 2001:

- 1°) om gratis openbaar vervoer toe te kennen aan de inwoners van 6 tot 12 jaar van dit Gewest;
- 2°) om de kinderen van kroostrijke gezinnen, te weten de huishoudens met ten minste 3 kinderen jonger dan 25 jaar en ouder dan 12 jaar, allen in leven, de mogelijkheid te bieden, gebruik te maken van een voorkeurtarief voor hun abonnement.

Dit doeleinde is welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd. Het voldoet derhalve aan het finaliteitscriterium bepaald in artikel 4, §1, 2° van de wet van 8 december 1992.

6.4. **Onderzoek van het proportionaliteitsbeginsel:**

6.4.1. Overeenkomstig artikel 4, §1, 3° en 4° van de wet van 8 december 1992 moet de Commissie eveneens onderzoeken of de gegevens van het Rijksregister waarvoor om toegang is verzocht, nauwkeurig zijn, toereikend, terzake dienend en niet overmatig ten opzichte van de doeleinden waarvoor zij zijn meegedeeld.

6.4.2. Gegevens waarvoor om toegang is verzocht:

De Commissie stelt vast dat het ontwerp van koninklijk besluit toegang verleent tot de informatiegegevens vermeld in artikel 3, eerste lid, 1° tot 5° en 9° van de wet van 8 augustus 1983, alsook tot het identificatienummer.

6.4.2.1. Verantwoording:

In het verslag aan de Koning, gevoegd bij het ontwerp, is nader bepaald dat de redenen waarvoor deze gegevens noodzakelijk zijn persoonlijke vervoerbewijzen te bezorgen aan de inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die voor die maatregel in aanmerking komen.

6.4.2.2. Standpunt van de Commissie:

6.4.2.2.1. Gevraagde gegevens

De naam en de voornamen, de geboortedatum, het geslacht en de verblijfplaats, alsook de nationaliteit en de samenstelling van het gezin (voor de toekenning van abonnementen aan kinderen van kroostrijke gezinnen) zijn noodzakelijke gegevens om na te gaan of de personen de voorwaarden vervullen om een gratis vervoerbewijs te ontvangen en vervolgens ofwel gratis, ofwel aan verlaagd tarief te kunnen reizen.

gelijknamigheid, verwisselingen van namen, voornamen, geboortedatums en adressen te voorkomen.

Gelet op de criteria voor de toekenning van een abonnement aan verlaagd tarief aan de kinderen van kroostrijke gezinnen, heeft de Commissie geen enkele opmerking inzake de draagwijdte van het verzoek om toegang.

Het is immers onbetwistbaar van openbaar nut dat een maatschappij belast met een voorgeschreven opdracht over de middelen beschikt om zich ervan te vergewissen dat de begunstigden van een voordeel voldoen aan de toekenningsvoorwaarden ervan, alsook om de juistheid van de persoonsgegevens van deze laatsten na te gaan.

De Commissie vreest echter dat de formulering van het eerste lid van artikel 1 van het voorontwerp van koninklijk besluit voor verwarring zorgt en zelfs kan worden geïnterpreteerd alsof de MIVB gemachtigd wordt toegang te hebben tot de informatiegegevens van het Rijksregister betreffende alle personen die erin zijn opgenomen.

Teneinde deze klip te omzeilen, dringt de Commissie erop aan dat in het eerste lid van artikel 1 nader wordt bepaald dat de toegang van de MIVB tot de gegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid, 1° tot 5° en 9° van de wet van 8 augustus 1983 uitsluitend beperkt is tot de informatiegegevens betreffende de natuurlijke personen van 6 tot 12 jaar, alsook tot de kinderen van kroostrijke gezinnen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verblijven, zulks teneinde hen ofwel een gratis vervoerbewijs ofwel een vervoerbewijs aan voorkeurtarief te bezorgen.

6.4.2.2.2. Modaliteiten voor de verdeling van de vervoerbewijzen.

Aangezien de MIVB het drukken alsook het versturen van de vervoerbewijzen zou toevertrouwen aan een onderaannemer, wijst de Commissie haar erop dat zij het bepaalde in artikel 16 van de wet van 8 december 1992 in acht moet nemen. Tussen de MIVB en haar onderaannemer moet een overeenkomst worden gesloten. Daarin worden inzonderheid de verplichtingen van deze laatste bepaald alsook de veiligheidsmaatregelen die hij verplicht moet nemen om de verspreiding van de gegevens afkomstig van de MIVB te voorkomen.

6.5. Duur van de toegang:

6.5.1. Impliciet wordt om de toegang tot de gegevens van het Rijksregister verzocht voor een onbeperkte duur.

De MIVB wil aan de hand van het Rijksregister immers haar bestand van inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest regelmatig bijwerken door inzonderheid de adresgegevens toe te voegen van inwoners die in aanmerking komen voor het gratis tarief of het voorkeurtarief. Zij wenst ook de inwoners te schrappen die niet meer in aanmerking komen.

6.5.2. Toch wordt in het verslag aan de Koning het volgende nader bepaald "voor de tijd die nodig is voor de uitvoering van de taken betreffende de verdeling van gratis vervoerbewijzen [...] of
»

Deze bevestiging stemt noch met artikel 1, eerste lid, van het ontwerp van koninklijk besluit, noch met de werkelijkheid overeen. Zij moet dus worden geschrapt.

6.5.3. Op grond hiervan is de Commissie van oordeel dat een onbeperkte toegang in de tijd in het licht van de noodzaak voor de MIVB om regelmatig het klantenbestand bij te werken teneinde haar reglementaire opdracht te vervullen, redelijk is. Het voldoet derhalve aan het proportionaliteitsbeginsel.

7. Gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister.

7.1. Zoals reeds is aangehaald, strekt artikel 3, eerste lid, van het ontwerp van koninklijk besluit ertoe bepaalde personeelsleden van de MIVB te machtigen om toegang te hebben tot bepaalde gegevens van het Rijksregister en om het identificatienummer te gebruiken.

In het ontwerp van koninklijk besluit is in de artikelen 3, tweede lid, en 4, de draagwijdte van deze machtiging nader bepaald, te weten in hoofdzaak doeleinden voor intern beheer.

Artikel 4, tweede lid, beperkt het extern gebruik ervan tot de relaties met de houder van het identificatienummer van het Rijksregister of zijn wettelijke vertegenwoordiger, alsook met de openbare overheden en instellingen die zelf gemachtigd zijn het te gebruiken.

7.2 Verantwoording:

In het verslag aan de Koning wordt het belang om het identificatienummer te gebruiken, als volgt verantwoord:

- 1°) de noodzaak de aanvragers van een gratis vervoerbewijs of een vervoerbewijs aan voorkeurtarief op perfecte wijze te identificeren teneinde persoonsverwisselingen te voorkomen;
- 2°) om de uitwisseling van gegevens met andere voor het gebruik gemachtigde openbare overheden te vergemakkelijken.

7.3. Standpunt van de Commissie:

De Commissie neemt nota ervan dat het identificatienummer van het Rijksregister niet wordt vermeld op het vervoerbewijs dat aan de begunstigden van de kosteloosheid of van het verlaagd tarief op het vervoer zal worden gegeven, noch op de documenten die ter kennis worden gebracht van andere derden dan de personen vermeld in de artikelen 3 en 4 van het ontwerp van koninklijk besluit.

V. PERSONEN GEMACHTIGD OM TOEGANG TE HEBBEN TOT DE GEGEVENS VAN HET RIJKSREGISTER, ALSOOK OM HET IDENTIFICATIENUMMER ERVAN TE GEBRUIKEN:

A) Betreffende de personen:

8.1 Op grond van de artikelen 1, derde lid, en 3, eerste lid, van het ontwerp wordt de toegang tot de gegevens van het Rijksregister, daaronder begrepen het recht om het identificatienummer van het Rijksregister te gebruiken, toegekend aan:

- de bestuurder – directeur-generaal van de MIVB ;
- aan de door hem aangewezen personeelsleden van de afdeling Verkoop en Secundaire Inkomsten van de directie Cliëntenstrategie, rekening houdend met de functies die zij uitoefenen en binnen de perken van hun respectieve bevoegdheden.

8.2. Standpunt van de Commissie:

Het beperkte aantal personen dat gemachtigd is om toegang te hebben tot het Rijksregister beantwoordt aan de bekommernis die de Commissie herhaaldelijk heeft geuit en ertoe strekt de risico's dat de informatiegegevens van dit register worden verspreid, te beperken.

8.3. Bovendien stelt de Commissie met genoeg vast dat de personen die toegang hebben tot het Rijksregister en het identificatienummer ervan mogen gebruiken krachtens artikel 5 van het ontwerp verplicht zijn een verklaring te ondertekenen op grond waarvan zij zich ertoe verbinden het vertrouwelijk karakter van de gegevens die zij hebben verkregen, te bewaren.

8.4. **Betreffende het versturen van de lijst:**

8.4.1 Ondanks de opmerking die de Commissie in dit verband in tal van adviezen heeft gemaakt, voorziet het ontwerp erin dat de lijst van deze personen, met opgave van hun titel en hun functie, jaarlijks moet worden opgesteld en bezorgd aan de Commissie (artikel 6 van het ontwerp).

8.4.2 Standpunt van de Commissie:

De Commissie herhaalt haar wens dat de bestuurder – directeur-generaal van de MIVB, de verantwoordelijke voor de verwerking van de gegevens uit het Rijksregister deze lijst regelmatig bijwerkt en hem wijzigt telkens de omstandigheden dat verantwoorden.

Om administratieve redenen wenst zij echter niet dat deze lijst haar wordt opgestuurd, maar enkel tot haar beschikking wordt gehouden.

OM DEZE REDENEN,

De Commissie, onder voorbehoud van voornoemde opmerkingen en inzonderheid betreffende de vereiste van een meer nauwkeurige formulering van de beperkingen voor de toegang tot bepaalde gegevens van het Rijksregister, brengt een gunstig advies uit over het ontwerp van koninklijk besluit.

Zij dringt echter erop aan dat de formulering van het verslag aan de Koning wordt aangepast, rekening houdend met de hierboven geformuleerde opmerkingen om de werkelijkheid te weerspiegelen.

Voor de secretaris,
wettig verhinderd,

De voorzitter,

(get.) D. GHEUDE,
adviseur

(get.) P. THOMAS.